

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş : 14.30

Tarih : 20/6/2012

Grup : Seda

Sayfa :1

20 Haziran 2012 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.34

BAŞKAN : Nimet BAŞ (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ : Mehmet Naci BOSTANCI (Amasya)

SÖZCÜ : İdris ŞAHİN (Çankırı)

KÂTİP : Cengiz YAVİLİOĞLU (Erzurum)

----- 0 -----

BAŞKAN – Değerli milletvekilleri, hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız vardır, toplantıyı açıyorum.

Değerli üyeler, sizlerin de bildiğiniz gibi, yaklaşık iki haftalık bir dönem içerisinde alt komisyonlarımız çalışmalarını ve yol haritaları çerçevesinde dinlemelerini, inceleme ve yerinde ziyaretlerini gerçekleştirmeye devam ediyorlar.

Sizlerin de bildiğiniz gibi, teknik olarak komisyon çalışmalarının asıl yükü alt komisyonların üzerinde ve onların kendi iç hareketleriyle ilgili. Dolayısıyla, çok fazla üst komisyon toplantısı bu nedenle yapmıyoruz, belli bir aşamaya çalışmalarınızın gelmesini bekliyoruz ve bu toplantımız büyük bir olasılıkla bizim bu anlamdaki son toplantımız olacak. Yani önümüzdeki haftadan itibaren Meclis tatile gireceği için çalışmalarımız artık başka bir minvalde yürüyecek diye düşünüyorum. Dolayısıyla, biz bugün alt komisyonlarımızın çalışmaları hakkında...

Yine, tabii ki şey olarak bir araya geliriz, değerlendirmelerimiz olur ama şu iki haftalık dönem içerisindeki bir değerlendirme, çalışmaların değerlendirilmesi; yine, kendi gündemlerine ilişkin üst komisyonda tartışılmasını istedikleri hususlar varsa bunların iletilmesi konusunda bir toplantı, şu anda amacımız ve gündemimiz bundan ibaret ama ilave bir gündemi olan veya eklemek isteyen varsa bu konuda da değerlendirmelerinize açığız.

Söz talebi olanlara söz vererek başlayacağım.

Buyurun.

ENVER YILMAZ (İstanbul) – Evet, teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Biz bugün alt komisyon toplantısı da yaptık. Millî Birlik Komitesi Üyesi Mehmet Kadri Kaplan'ı dinledik. Böylelikle bizim 60 ve 71 Alt Komisyonu olarak dinlediğimiz 3'üncü kişi, Demirel haricinde dinlediğimiz 3'üncü kişi oldu özelinde. Onun dışında da programladığımız

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş : 14.30

Tarih : 20/6/2012

Grup : Seda

Sayfa :2

ve ulaştığımız 4 kişi daha kaldı. Onları önümüzdeki hafta Salı günü İstanbul'da Dolmabahçe'de dinleme konusunda planlamayı yapıyoruz.

Diğer ortak isimlerle ilgili de Alt Komisyon Başkanı arkadaşlarla görüşüp katılacak olan bizler ve üyeler ortak dinlemeyi zaten İstanbul'da yapabildiğimiz kadar gerçekleştireceğiz.

Bizim için önemli olan, üzerinden elli iki yıl gibi uzun bir süre geçmiş olması sebebiyle, Millî Birlik Komitesi üyelerinin öncelikle dinlenmesiydi. Daha sonra tüm komisyondan ortak olanlarını, üç komisyonun da ortak olanlarını biz çıkardık, o çıkarma çerçevesinde, üst komisyonla birlikte uyumlu bir şekilde çalışmayı başlattık ve devam ettiriyoruz. On-on beş aralığında yazı, resmî yazı talebimiz olacak. Onu bugün arkadaşlarımız metin hâline getirecekler ama şimdiye kadar alt komisyon olarak yazdığımız tek resmî yazı İstanbul Baro Başkanlığına. 1960 darbe sanıklarına avukat gönderilmemesine yönelik kararın bir metnini istedik. Onun dışındaki isteneceklerle ilgili bugün resmî süreci de başlatacağız. Önümüzdeki hafta Salı günü de, inşallah, İstanbul'da çalışmalarımıza devam edeceğiz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Feyzullah Kıyıklık Bey, buyurun.

FEYZULLAH KIYIKLIK (İstanbul) – Ben, gerçi, Sözcümüze de söylemiştim ama belki bu konularda bilgiler de alınmıştır. Ben şu konularda bilgi alınmasını sizlerden istirham ediyorum, Komisyonumuz olarak bunları isteyelim istiyorum: İçişleri Bakanlığı 97'de bir 10 kişilik müfettiş grubu kurmuş ve bununla da irticacı kaymakamlar ve irticaya göz yumduğu iddialarıyla haklarında disiplin soruşturması yapılan kaymakamlarla ilgili raporlar tutulmuştu. O raporların Komisyonumuza mutlaka verilmesini istiyoruz, bizlere de dağıtılsın.

Aynı zamanda, kaymakamların yanında bir de emniyetteki müdür ve amirlerle ilgili de bu komisyon çalışmıştı, bunların da raporlarını ve kimler için, nasıl tutulmuş? Bu isim listelerini de istiyoruz mutlaka.

Bir de bu komisyon raporlarına dayanarak, birçok vali muavini, kaymakam hukuk işleri müdürlüklerine vesairelere atanmıştı değişik yerlerde. Bunların da listesini ve bunların hakkındaki raporları da biz istiyoruz.

Üçüncüsü: Adalet Bakanlığında da hâkim ve savcılar hakkında “irticacı” iddialarıyla yapılan bir inceleme komisyonu kurulmuştu ve bunlarla ilgili de epey tayinler yapıldı. Bunların da listelerini Adalet Bakanlığından isteyelim ve bunları da Hâkimler ve Savcılar Yüksek

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş : 14.30

Tarih : 20/6/2012

Grup : Seda

Sayfa :3

Kurulundan da isteyelim çünkü beraber yürütülmüştü bu operasyonlar da. Bunların da mutlaka bizim bilgimize sunulmasını istiyoruz.

Bir de Millî Eğitim Bakanlığında o dönemde gerek millî eğitim müdürleri gerek Millî Eğitim Bakanlığındaki yüksek düzeydeki görevliler hakkında “irticacı okullar”, “irticacı müdürler” vesaire... Baş örtüsü olduğu için haklarında soruşturma açılan öğretmenler vardı. Bu öğretmenlerin birçoğunun da işine son verilmişti veya başka illere, çalışamayacağı yerlere tayin edilmişlerdi. Bunlarla ilgili listeyi de Milli Eğitim Bakanlığından alalım ve bu kurulda da kimler çalıştı? Onların da isimlerini alalım. Belki onları da çağırırız yani niye böyle bir çalışma yaptılar? Bu çalışmayı kendilerine, bütün buradaki müfettiş grubunda veya kurulan kurullarda bu adamlar ne için seçilmiş? Kim bunları bu işe zorlamış? Bunları da belki dinleyebiliriz. Bu konuda ben bilgi alınmasını istiyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz.

Ahmet Bey, buyurun.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – O yazılar geldikten sonra, o yazıları inceleyip benim de talebim olacak, bizim de talebimiz olacak ama gelsin bir yazılar bakalım, nedir ne değildir, ayrıntısıyla inceleyim onları gelirse.

İstanbul’da -bizim Alt Komisyon Başkanımız Enver Bey söyledi- dinlemelerde, diğer komisyonun da önümüzdeki hafta dinleme yapacağını öğrendik ama kimleri dinleyeceği konusunda benim bilgim yok. Bizim ortak dinleyeceklerimiz varsa, o konuda da programlamayı beraber yapalım arkadaşlar söylesinler de. İstanbul’a gider, bir gün kalırız gerekirse.

BAŞKAN – Yani önümüzdeki haftayı dedim tamamen orada... Günde 4-5 kişi de olabilir. Yani bunların içerisinde sadece siyasi tanıklıklar değil, gazeteciler, akademisyenler vesaire ne varsa hepsini bir şekilde ortak dinlemek tabii ki zaman kaybını da önleyecektir. O açıdan...

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – İkinci kez yeniden çağır insanları, ikinci kez yeniden şey yap...

BAŞKAN – Yok, tabii ki. O görüş alışverişinde bulunmak.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Bu isimler belirlenirse biz de onlara soracağımız sorular konusunda...

BAŞKAN – Ortak isimler belirlenmiş zannediyorum, isterseniz onlar üzerinde de şey yaparız.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş : 14.30

Tarih : 20/6/2012

Grup : Seda

Sayfa :4

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Onları bir şey yaparsanız efendim. Onlarla ilgili de ne soracağımız, hangi konularda bilgi alacağımız konularını şey yapalım.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Şimdi, aslında alt komisyonlar bir yanıyla da şimdi... Sadece tavsiye olarak söylüyorum: Şimdi, Ekim ayında büyük bir olasılıkla önemli ve toplu dinleyeceğimiz birçok ismi belki tekrar değerlendirmek üzere şey yapabiliriz ama alt komisyonlar bir yanıyla uzmanlarını... Kendi toplantımız biter bitmez sizlerle hem uzmanları tanıştırmak hem uzmanlarla çalışma konusundaki yol haritası üzerinde de ben bir değerlendirme yapmak istiyorum. Bir yandan raporların yazılması yani taslak da olsa... Yazarak ilerleyen alt komisyonlar var ama hiç yazmadan ilerleyenler de var. Şimdi, bu dinlemeler komisyon çalışmalarında önemli olmakla birlikte, bunlar genellikle raporumuzun ekleri olacaklar. Oradan ya bir cümleyi ya iki cümleyi alacağız. Asıl raporun teması ve ilerlemesi, çatısı üzerinde daha farklı. Bir yanıyla yazılmaya devam edilirse bu çok daha kolaylaştırır işimizi. Ekimin başına geldiğimiz zaman biz en azından çok ciddi anlamda yol almış oluruz diye düşünüyorum.

Özcan Bey, buyurun.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Ben, çok özür dilerim, söylediğiniz konuyla ilgili bir şey söyleyeyim de ondan sonra. Benim bir uzman talebim var, Sayın Başkana söyledim, size de iletildi.

BAŞKAN – Tamam.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Bir de bu toplantı son toplantı olacağına göre bu Komisyonun...

BAŞKAN – Resmî olarak... Sonra gene toplanırız.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Resmî olarak, anladım, onu söylüyorum. Yani tatile gireceğiz ama isteyeceğimiz belge, bilgiler olur Komisyona...

BAŞKAN – Onları isteyeceğiz.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Arkadaşlarımıza onları liste hâline getiririz, arkadaşlarımız ister.

BAŞKAN – Tabii tabii, siz gönderin. Hiçbir engel yok, ne bilgi ne belge, görevlendirme; ne istiyorsanız yazın, ben onların hepsini imzalarım.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Tamam. Çünkü rapor yazımına başlamak için bazı belgelerin yani...

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş : 14.30

Tarih : 20/6/2012

Grup : Seda

Sayfa :5

BAŞKAN – Gelmesi lazım.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Bazı belgelerin gelmesi lazım.

BAŞKAN – Hayır, benim “başlansın”dan kastım bu ay değil. Temmuz, Ağustos, Eylül gibi üç aylık bir zamanımız var, o üç ayı tamamen şeyde geçirmeyelim anlamında söylüyorum. Belgeler, bilgiler, hepsi gelebilir.

Özcan Bey, buyurun.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Evet, yani şimdi, bu özellikle dinlemeler sırasında şeyler fazla kategorize ediliyor. Yani 28 Şubat; 80, 12 Eylül ve 60 ve 12 Mart şeklinde ve sanki 80, 12 Eylül darbesi 71’den çok kopukmuş, çok uzakmış gibi düşünüyoruz, bunlar doğru değil. Evet, kategorize olarak çalışmamız böyle ayrı ayrı sürmeli fakat dinlemeler konusunda mümkün olduğunca bir bütünsellik elde edebilmek için, o darbe sürecinin ve muhtıralar sürecinin mantığını kavrayabilmek için birlikte dinlenmesinde yarar var. Yani buraya şeylerin de 60’ta 27 Mayıs’ta olan 12 Eylül’e, 12 Eylül’de olan 28 Şubat’a mutlaka dinlenmesi gerekiyor. Çünkü şunu bilmek lazım: 60, 27 Mayıs darbesi bir model ortaya koymuştur ve o modelin üzerinden darbeciler süreç içerisinde şu veya bu oluşumu meydana getirerek gerek 71’de gerek ondan sonraki süreçte, 80’de, 28 Şubat’ta o zamanki konjonktüre uygun bir biçimde müdahale tekniklerini geliştirmişlerdir. O bakımdan, darbeyi bir süreç olarak ele almak zorundayız. Bu sürecin tekniklerini, yöntemlerini, uyguladıkları taktikleri görmek gerekiyor bütünsellik içerisinde ki hadiseyi tam olarak ortaya koyabilecek, kafamızda teşekkül ettirebilecek duruma gelelim. Onun için, biz şeye geldiğimizde, yani İstanbul’da - Sayın Başkan, zannediyorum, onları ifade etti- öbür komisyondaki diğer üyeleri de dinleyelim. Dinleyelim, bizim de bilgimiz olsun mesela Bülent Ulusu’yu...

BAŞKAN – Ben de orada olacağım bu sefer yani ben de olacağım, ben de hepsine katılacağım. Sizlerin de bilginiz olsun, evet, hep beraber olalım, dinleyelim.

ÖZCAN YENİÇERİ (Ankara) – Sayın Ulusu, mesela, dinlendiğinde bizim haberimiz yoktu, hâlbuki bizim soracağımız çok soru vardı Sayın Ulusu’ya.

BAŞKAN – Bundan sonra şey yapalım, evet.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Bunlardan kimleri dinleyeceğim efendim önümüzdeki hafta içerisinde? Bunlar belli mi?

BAŞKAN – Hayır. Randevu alınacak. Yani birçoğuyla telefonla iletişim kurulup ondan sonra... Yani yazılı, resmî bir yazı göndermek yerine telefon açıyoruz, uygun oldukları günü alıp ondan sonrasına şey yapıyoruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş : 14.30

Tarih : 20/6/2012

Grup : Seda

Sayfa :6

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – O zaman, en geç Pazartesi gün bizim haberimiz olursa...

BAŞKAN – Yani şöyle bir şey söyleyeyim: Yani bir Bülent Ulusu dinlemesi değil ama bir başka dinlemeyle ilgili bana da bir gün önce Alt Komisyon Başkanımız arayıp bilgi vermişti. Normalde şunu ben başından beri hep söylüyoruz: Bütün alt komisyonların dinlemelerinden bütün Komisyon üyeleri haberdar olursa, bu edilirse, uzmanımıza bilgi verin; uzmanımız “Bugün şurada şu komisyon şunu dinleyecek.” desin, isteyen katılsın, istemeyen katılmasın. Bütün üyelerin haberdar olması gerekiyor, yani buna ben de dâhilim. Bu karar ve takdir hakkı, dinleme size ait bir çalışma, gününü belirlemek ama gelir, gelemeyiz; bilgimiz olsun, sonuçta bütün üyelerin bilgisi olsun istiyorum. Komisyonun, alt komisyonların çalışmaları konusunda, değerlendirme çalışmaları konusunda eğer konu...

YAŞAR KARAYEL (Kayseri) – Bir şey arz etmek istiyorum.

BAŞKAN – Buyurun.

YAŞAR KARAYEL (Kayseri) – Şimdi, Sayın Başkan, değerli arkadaşlar; geçen hafta biz 28 Şubat ve 27 Nisan Alt Komisyonu olarak İstanbul’da çalıştık. Komisyon çalışmalarımıza bir arkadaşımız hariç, arkadaşlarımızın hepsi iştirak ettiler. Dolmabahçe’de iki odalı bir yer ayrılmış durumda. Oradaki dinleme bir arada yapılabilir yani iki komisyon aynı anda çalışabilir, buradan yeteri kadar uzman arkadaş gelebilir. Biz, geçen hafta itibarıyla, İstanbul’da bulunan gruplara ait gazetelere gittik. Bunların içerisinde Cumhuriyet gazetesi, Zaman gazetesi, Akit gazetesi, Yeni Şafak, Star gazetesi, Milliyet gazetesi olmak üzere. Oradaki genel yayın yönetmenleriyle birer istişare toplantısı yaptık. Kendileri de, sağ olsunlar, iyi bir ev sahipliği yaptılar, bütün arkadaşlarımız adına teşekkür ediyoruz onlara da. Orada bütün arşivlerinin Komisyona açık olduğunu, her türlü desteği sağlayacaklarını, özel şifrelerinin de ne zaman istenirse verileceğini ve şifreler sayesinde tüm geçmiş döneme ait arşivlerine girilebileceğini, bunlarla ilgili arkadaşlarımız büyük bir özveriyle bizlere de yardımcı oldular.

Bundan sonra, önümüzdeki hafta içerisinde Hürriyet grubu ve diğer, Sabah grubuna da birer ziyaretimiz olacak, onlarla da istişare edeceğiz. Önümüzdeki Salıdan itibaren de randevu alacaklarımız kimler olursa, onların içerisinde Sayın Çiller ve Mesut Yılmaz da olmak üzere, kendilerinden orada görüşmek üzere talebimiz olacak. Eğer onların da zamanlaması müsait olursa bütün Komisyon olarak orada beraber, onlarla da görüşmüş oluruz.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş : 14.30

Tarih : 20/6/2012

Grup : Seda

Sayfa :7

Yarın saat ikide Sayın Recai Kutan'la 28 Şubat ve 27 Nisan Alt Komisyonu olarak burada görüşmemiz olacak. Komisyon üyesi arkadaşlarımızdan iştirak edenler olursa, kendilerinin sorularıyla ilgili hazırlıkları da olursa beraberce burada onunla bilgilenme sağlanmış olur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben teşekkür ediyorum.

Eğer alt komisyonlarla ilgili, dediğim gibi, değerlendirme, görüşme alışverişimiz tamamlandıysa uzmanlarımızı yeniden bir tanıyalım. Benim aslında önerim, bütün uzmanların bütün komisyonlara katkı sağlaması ama gideceğiniz ziyaretlerde falan da eğer yanınızda bulundursanız...

Ben dün diğer arkadaşlara da söyledim, eğer bir yurt dışı gezi planlıyorsa Komisyon üyelerimiz -yani bu, işte, Güney Amerika olabilir, Akdeniz ülkeleri olabilir, darbe dönemleri, sonrasındaki gelişmeleri, görüşme yapılacak- yurt dışı ziyaretlerde şöyle bir durum var, inceleme gezilerinde: Bizim ilgili parlamentolarla yazışmamız, o ilgili isimleri bulmamız, değerlendirmemiz için de önemli. Eğer bu bilgiler Meclis kapanmadan önce bize gelirse planlayacağınız tarihlere kadar ancak o yazışmaları sürdürebiliriz. O konuda da bir çalışma yaparsanız memnun oluruz.

ENVER YILMAZ (İstanbul) – Sayın Başkan, bir açıklama yapabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

ENVER YILMAZ (İstanbul) – Şimdi, 60 darbesiyle paralel olmak üzere o esnada dünyada hangi ülkelerde darbe olmuş? Arkadaşlarımızla konuşurken bir çalışma yapmalarını istemiştik. Türkiye’de 60 darbesiyle birlikte Yunanistan’da, Irak’ta, Libya’da, Umman’da, sonrasına yönelik, 70’e doğru geliyorum, Şili’de, Pakistan’da, Ekvator Ginesi’nde, tekrar Türkiye’de -12 Eylül- Gine’de, Burkina Faso’da, Tunus’ta, Myanmar’da, Sudan’ta, Çad’da, Gambiya’da, Katar’da, Pakistan’da, Orta Afrika Cumhuriyeti’nde, Fiji’de, Moritanya’da, Madagaskar’da, Honduras’ta, Mali, Gine Bissau’da; yaklaşım yirmiye yakın ülkede 60 sonrası darbeler olmuş. Bununla paralel Yunanistan’da, İtalya’da, İspanya’da, iklim olarak benzerlik gösterdiği için; dünyada da meşhurlaşmış, Şili’de, Arjantin’de, Meksika’da. Şimdi, bunlara yönelik, buradaki arkadaşlarımızın fikirlerini de almak suretiyle belki Komisyon üyelerinin tamamıyla, belki...

BAŞKAN – Tabii. Ben onu zaten... Yani böyle bir dış inceleme gezisi, Komisyon üyelerinden katılmak isteyen herkesin katılabileceği bir şekilde. Hani, o planlamalar da

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş : 14.30

Tarih : 20/6/2012

Grup : Seda

Sayfa :8

yapılırsa, dediğim gibi, bu yazışmaların vesaire görüşme yerlerimizin planlanması bizim açımızdan epey bir zaman alır, Başkanlık olarak onun üzerinde çalışırız diye. O çalışmalarını da tamamlarsanız...

ENVER YILMAZ (İstanbul) – Ben şöyle bir fikir verebilirim: Yunanistan, İtalya, İspanya, Avrupa Kıtası'nda; Şili, Arjantin, Meksika, Güney Amerika'dan; Tunus, Mısır, Libya, Suriye ve Irak, Afrika ve Orta Doğu'dan; diğer Asya ülkeleriyle ilgili de biraz daha araştırma yapılabilir. Şimdiden bir taslak oluştursa ve Ekim sonrası gidilecek yerlerle ilgili arkadaşlarımızın da bir bilgisi var ise paylaşalım. Bence gitmede fayda var. Herkes Yunanistan modelini örnek gösterir. Yunanistan darbe oluştuktan sonra, yaptıktan sonra, darbe sonrası demokratik düzene geçtikten sonra darbeye ilişkin bütün yasal düzenlemeyi ilga etmiş, kaldırmış, eski sistemi yerine getirmiş.

BAŞKAN – Ne tür gelişmeler olmuş ondan sonraki süreçlerde, onlara bakmak lazım.

ENVER YILMAZ (İstanbul) – O gelişmeleri inceleyebiliriz. Buna yönelik siz nasıl bir takvim öngörürseniz...

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Bu konuda bir şey söyleyebilir miyim?

İnceleme yapacağımız yerleri spesifik olarak belirleyelim. Yani Gine Bisseau'yla bizim çok bir benzerliğimiz yok çünkü biz demokrasiye geçtikten sonraki demokratik süreçlerde oluşan şeyleri araştırıyoruz. Yani bir Şili, Arjantin aynı şeyi taşıyor bizimle birlikte, bir İtalya, Yunanistan, İspanya aynı şeyi taşıyor, hatta Portekiz Salazar, Salazar sonrası. Bunları hangi tarihe planlayacağımızı konuşalım. Ekim sonrası dediğimiz zaman, bizim raporumuza eklenebilecek...

BAŞKAN – Ekim ayı içerisinde tamamını planlama... Ekim ve Kasımın ilk iki haftasına kadar çünkü Kasım sonunda biz raporu vereceğiz.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – Boşa gitmesin yani şeyimiz.

BAŞKAN – Şöyle bir şey var: Yani buradan edinilecek deneyim, o ülke örnekleri falan önceden üzerinde uzmanlarımızın çalışacağı, nasıl geçiş olduğu... Siz yerinde bir inceleme yapıp döneceksiniz, onları yetiştiririz diye düşünüyorum, şey açısından bir problem olmaz.

Buyurun Feyzullah Bey, a, pardon, sizden önce Şirin Bey söz istemişti.

ŞİRİN ÜNAL (İstanbul) – Bir dakikada bitireceğim Sayın Başkanım.

İspanya'nın demokratik değişimi, dönüşümü Türkiye'ye çok benziyor. Özellikle Franco döneminde İspanyol silahlı kuvvetlerinin üç tane asli görevi var: İç tehdide karşı İspanya'yı korumak, onlarda da ayrılıkçı unsurlar var, biliyorsunuz, üç-dört tane; dış tehdide

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş : 14.30

Tarih : 20/6/2012

Grup : Seda

Sayfa :9

karşı İspanya'yı korumak, Katolikliği savunmak İspanyol silahlı kuvvetlerinin görevi. Her bir kuvvetin ayrı ayrı bir bakanlığı var; Kara Kuvvetleri Bakanlığı, Donanma Bakanlığı, Hava Kuvvetleri Bakanlığı gibi. O ülkenin de NATO'ya girip girmeme, o ülkede de Amerikan üslerinin devamı, devam etmeme konusu aynı Türkiye gibi, benzerlikler var. Fazla uzatmayayım, 1977'yle 89 arasında, bu on iki yıllık süre içerisinde, sosyalist parti iktidardayken tepe noktasında bulunan askerî tahakkümü ılımlı bir şekilde aşağıya indirip demokrasiyi bir şekilde yukarı kaldırmışlar. İspanyol Savunma Bakanının çok kıymetli bir – detaylarını sonra size arz ederim- değerlendirmesi var. Bence İspanya'nın incelenmesi bizim için çok güzel bir örnek.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, Komisyon üyelerimize yönelik olarak, Meclis Araştırma Merkezimizde uzmanlarımıza bu yönde bir talimat verdim, bütün ülke örneklerini yazılı olarak hazırlıyorlar size. Geçiş dönemleri, darbe dönemleri, çok kapsamlı birer rapor olarak elinizde olacak. Onları okuduktan sonra da ülkeleri daha net belirleyebilirsiniz, inceleyip, “Burası belki daha doğru bir inceleme yeri.” diyebilirsiniz diye düşünüyorum.

Buyurun Feyzullah Bey.

FEYZULLAH KIYIKLIK (İstanbul) – Şimdi, NATO ülkelerinden bu tip başından işler geçmiş, darbe geçmiş ülkeleri ayrı bir kategoride incelemekte yarar var. Çünkü en azından NATO'yla ilişkilerinde de bir bize fikir verir diye düşünüyorum. Birleşmiş Milletlere dâhil diğer ülkeler içerisinde de demokratikleşme meydana getirmiş olan ülkeleri incelemekte yarar var. Bence bir Libya'nın darbesinin neticesinde bir demokratikleşme olmamış, bir Tunus'ta da böyle bir şey olmamış veya bir Mısır'da da henüz daha böyle bir şey oluşmamış, bir Suriye'de de oluşmamış. Bence bize verebileceği şeylerin bunlarda fazla şeyler olacağına inanmıyorum. Yani darbelerden sonra meydana gelen demokratikleşmeler neler olmuş? Nasıl bu hâle dönüşmüşler? Onlar bizim için çok önemli.

Bir de NATO ülkeleri, NATO ülkesiyken darbelerin olduğu ülkelerin başından geçenler de bizim için çok önemli diye düşünüyorum. Çünkü biz NATO'ya dâhil olduktan sonra bizde darbeler daha hızlı devam etmiş. Bunun da ilişkisi nedir, bilmiyoruz yani en azından ben cahilim bu konuda, bilgim yok; bilgi sahibi olmak isterim.

BAŞKAN – Yani genel olarak, çalışmalar konusunda bir mutabakat var. Yani o açıdan, ben tüm değerli milletvekillerimize de çok teşekkür ediyorum. Mecburen Ekimde çalışılacağı için bu tarihlerde belirlensin diye bir öneride bulundum. Komisyon üyelerimizi

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş : 14.30

Tarih : 20/6/2012

Grup : Seda

Sayfa :10

uzmanlarımızla biraz daha hem yakından tanıştırmak hem de bilgi alışverişi konusunda... Komisyon uzmanlarının tamamı yok çünkü 12 Eylül, zannediyorum, başka yerde çalışıyor.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Sayın Başkanım, pardon, bir şey söylemek istiyorum usulle ilgili.

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET ŞEKER (Gaziantep) – Danışman arkadaşlarımızın mail adreslerini ve telefon numaralarını yazılı olarak Gökhan Bey bir organize ederse bize, daha iyi olur. Elimizde öyle bulunsun. Yine, tabii, tanışalım bu arada.

BAŞKAN – Tamam.

Söz talebi...

Buyurun Ali Rıza Bey.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Sayın Başkanım, bu yapılan çalışmaları eğer uzmanlar bizim mail adreslerimize, atabildiklerini mail adreslerine atarlarsa...

BAŞKAN – Tamam, doğru bir öneri, evet.

ALİ RIZA ÖZTÜRK (Mersin) – Çünkü biz de o çalışmaları, hepsini izleyemiyoruz ama en azından neler olmuş, onu görürüz. Bu, bir.

İkincisi: Bence en önemli konulardan bir tanesi, “Darbe hukukunun ortadan kaldırılmasına yönelik ne yapılabilir?” sorusunun yanıtı aranması gerekir. Bunun için de öncelikle durumun saptanması açısından, darbelerden sonra hangi hukuksal düzenlemeler yapılmış, bunları araştırıp ondan sonra “Bunun yerine nasıl bir şey ikame edilebilir?” Örneğin, benim bu konuda Adalet Komisyonunda bekleyen bir kanun teklifim var, 23’üncü Dönemde verdik, o şimdi de bekliyor. Orada biz üç tane ana eksen oturttuk: Birincisi, özür dileme; ikincisi, zararların giderilmesi, tazmin müessesesi; üçüncüsü, bu tazmin edilen zararın rücu edilmesi meselesi getirdik. Yani burada önemli olan, bir de darbe sonuçlarında ihya edilme olayını ortaya koymak gerekiyor diye ben düşünüyorum. O nedenle, Komisyonun aslında bütün bu çalışmalardan sonra sonuç doğurucu yapabileceği en önemli şey, darbe hukukunu tüm mevzuattan temizlemek, onun yerine gerçekten demokratik bir yapılanmayı esas alacak bir şeyi kanun teklifi olarak da, şey olarak hep beraber de önerebiliriz diye düşünüyorum.

BAŞKAN – İdris Bey, buyurun.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Başkanım, bizim de özellikle İstanbul’daki çalışmalar esnasında Mehmet Şeker Bey’le birlikte İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine bir ziyaretimiz olmuştu. Burada Dekan çok heyecanlandı gerçekten, Komisyonla alakalı

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş : 14.30

Tarih : 20/6/2012

Grup : Seda

Sayfa :11

üniversitelerde çok ciddi bir beklenti var Komisyonumuza karşı ve bu Komisyonun sonunda çıkaracağı rapora karşı. Geçen yıl İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde “Darbeler nasıl önlenebilir?” darbe hukukuyla alakalı, sonuçlarıyla alakalı bir panel düzenlenmiş. Burada da Yunanistan’dan, İtalya’dan ve İspanya’dan katılımcılar olmuş, bir kısım tebliğler sunmuşlar. Bu tebliğler henüz Türkçeye çevrilmemiş. Bu konuda Başkanlığınızca bu tebliğlerin istenmek suretiyle Türkçeye çevrilmesini, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yapılmasını talep ediyoruz.

Bir de özellikle şöyle bir beyanı olmuştu Dekan Bey’in, dedi ki: “60 ihtilali, 71 muhtırası, 80; bütün aktörleri, hocalar Sıddık Sami Onar’dan Orhan Aldıkaçtı’ya kadar hepsi İstanbul Üniversitesi ve İstanbul Hukuk menşeli hocalar. Dolayısıyla, burada bir panel düzenleyebiliriz. Yani hem dışarıdan katılımcıları biz davet ederiz üniversite vasıtasıyla hem de Darbeleri Araştırma Komisyonunun ev sahipliğinde gerçekleşir ama darbelerin daha önceden kitaplarının yazıldığı, uygulamalarının yapıldığı İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi kampüsü içerisinde olabilir.” Bu konuyu da ben Komisyonumuza arz etmek istiyorum. Uygun görürseniz, gerek okulların açıldığı bir tarihte gerekse Eylül ayının sonlarına doğru orada bir panel gerçekleştirebiliriz bununla alakalı, bütün basın yayın organlarını da orada haberdar edebiliriz. Çünkü en azından milletin belleğine ve hafızasına bu işi üniversite gözüyle de bir kazımış oluruz diye düşünüyorum.

Diğer hususta da ben de ivedilikle kararın verilmesi, eğer gidilecekse bu gezilerin yazışmalarının bu önümüzdeki ay içerisinde gerçekleşmesi gerektiğini ve özellikle -Şirin Paşamın da dediği gibi- Yunanistan, İtalya ve İspanya örneklerinin mutlaka bir incelenmesi gerektiğini çünkü bizi en fazla ilgilendirenlerin onlar olduğunu ama illaki Latin Amerika’ya da gidilecekse de son zamanlardaki örneklerin incelenebileceğini ama Avrupa’ya mutlaka gidilmesi gerektiğini düşünüyorum. Özellikle Yunanistan -Ali Rıza Bey’in söylediği hadiselerin tamamını Enver Bey de ifade etti- bir kere bir buçuk yıllık süreç içerisindeki tüm kararları yok saymışlar, çıkarılan bütün kanunları yok saymışlar; yeniden, sıfırdan bir düzene başlamış. Belki bunu şu an itibarıyla Türkiye’de gerçekleştirme şansımız yok, uzunca bir süre geçti ama en azından bu bilinçle hem yasama organı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisi hızlı bir şekilde 12 Eylül darbe hukukunun getirdiği yasaları ortadan kaldırma yoluna gidebilir hem de toplumda bir bilinçlenme olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

Buyurun, sizden başlayalım.

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş : 14.30

Tarih : 20/6/2012

Grup : Seda

Sayfa :12

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI TEMSİLCİSİ MUSTAFA KARAMAN – Mustafa Karaman, Millî Eğitim Bakanlığı personeli.

BAŞKAN – Mustafa Bey basın takibi, medya takibi konusunda bir arkadaş. Benim Bakanlığım döneminde de çok katkısı olmuştu. Şimdi, bugün itibarıyla Mustafa Bey bütün darbelerle ilgili, Darbe Komisyonu ile ilgili, benzer bütün haberleri tarayacak ve her gün sizlere e-mail olarak gönderecek. Bütün Komisyonumuzla ilgili, alt komisyon çalışmasıyla ilgili veya bu konuda çıkmış tüm haberleri tarayıp sizlere iletecek, bu amaçla burada. Benim basın müşavirliği ekibimde...

FEYZULLAH KIYIKLIK (İstanbul) – Bunların bir listesini bize verecek misiniz? İsim listesini...

BAŞKAN – İsimlerini, e-maillerini de vereceğiz uzmanların şimdi, onları da hazırlayacağız.

AHMET TOPTAŞ (Afyonkarahisar) – İsimlerini ve hangi işi yapacakları konusunda, uzmanlık alanlarını...

BAŞKAN – Bu, ilgili uzmanı milletvekilimiz kendisi de direkt arayabilir gerektiğinde belli bilgilerle ilgili.

Meclis Araştırma Hizmetlerinden çok fazla personel istedik. Az önce de söylediğim gibi, bu yurt dışı örnek, ülke örnekleri vesaire bütün çalışmalarda Meclis Araştırmasından bize çok katkı sağlayacaklar hepsi tek tek.

Buyurun.

(Komisyon uzmanları kendilerini tanıttılar)

BAŞKAN – Şimdi, böyle kısaca kurumlarınızı tanıdılar ama sizin eğitiminiz ve şey konusunda lütfen hepiniz birer kendi kişisel CV'nizi hazırlayıp ulaştırın, mobil telefonlarınızı yazın, size hangi konuda, nasıl başvurabilecekleri konusunda yeteri kadar... Bütün bir yaz çünkü biraz interaktif ortamda çalışacak milletvekillerimizin hepsi.

Şimdi, aslında, bu düzenlemelerle ilgili araştırmalarda filan da telefon açarak Araştırma Hizmetlerindeki arkadaşların hepsi size birebir yardımcı olurlar.

İDRİS ŞAHİN (Çankırı) – Başkanım, Feyzullah Bey'le birlikte müşterek bir talebimiz de var. Özellikle, NATO, Birleşmiş Milletler, G-20, G-8 ve Avrupa Birliği ülkelerinin özellikle ABD, ülke olarak diyoruz, 27 Mayıs, 12 Mart, 12 Eylül, 28 Şubat ve 27 Nisan 2007 ve öncesinde altı ay süreyle Türkiye'yle alakalı almış olduğu ve Orta Doğu'yla alakalı almış

T B M M

Tutanak Hizmetleri Başkanlığı

Komisyon : (10/236)

Giriş : 14.30

Tarih : 20/6/2012

Grup : Seda

Sayfa :13

olduğu kararlar varsa bunları bizim arkadaşlarımızın bir inceleyip dosya hâlinde sunmalarını istiyoruz.

BAŞKAN – Tamam. Araştırma uzmanlarımıza veriyoruz, o konu araştırılacak, gerekli yazışmaları yapacağız.

Değerli milletvekilleri, bir dahaki toplantı gün ve saati Başkanlığımız tarafından duyurulacaktır.

Gündemimiz burada tamamlanmıştır.

Tekrar önümüzdeki toplantıda görüşmek dileğiyle diyorum.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 15.06